

Europas enda barkbåt på lerbädd i källare

S.H.T. — 16/2 35
Märkligt fornfynd under behandling
på Göteborgs museum.

Dr Niklasson, en tredjedel av barkbåten samt lerlagret i museets källare.

I källaren under Göteborgs museum stå sedan en tid tre små zinkfodrade trälådor, fyllda med en svartbrun massa, i vilken man minst av allt skulle ana ett märkligt fornfynd. Ett fornfynd är det emellertid, och graden av dess märklighet framträder kanske bäst, om man upplyser att lådornas innehåll är den enda båt av bark, som veterligen någonsin anträffats i Europa.

Hur gammal båten är har ännu inte med säkerhet kunnat fastställas, man vet bara att den är från före medeltiden och alltså minst ett tusental år gammal. Men den kan också vara två tusen. Exakta åldern, på något århundrade när, kommer professor Lennart von Post att försöka lista ut med tillhjälp av den moderna undersökningsmetod som kallas pollenanalys, en undersökning av det frömjöl, som anträffas i de jordlager där båten hittades. Av detta jordlager är en försvärlig del för resten med i zinklådorna. Så här hänger det ihop med fyndet:

Vid ett brobygge i somras i Halland, närmare bestämt över Viskan vid Byslätt, hände det en dag under det schaktningsarbetena pågingo, att det blev ett häftigt regn. Detta regn, som kom då arbetet för en stund låg nere, råkade spola undan en del jord, så att en märkvärdigt slät yta uppstod. Ar-

betarna upptäckte att vad som hindrat den fortsatta bortspolningen, var liksom en skiva av något främmande ämne. Professor von Post, som varje sommar håller till i Viskadalen tillsammans med sina studenter, råkade befinna sig i närheten och blev underrättad. Han tittade närmare på saken och fann att den tunna skivan, av en konsistens knappast tätare än ett gråpapper, på ett par ställen var täckt av tvärgående träribbor, delvis förmultnade men i alla fall fullt påvisbara. Det var en båt! Att ta den från sin plats som den var skulle varit ogörligt, den skulle genast fallit i tusen bitar. Prof. von Post underrättade Göteborgs museum, och intendenten på dettas arkeologiska avdelning, dr N. Niklasson, gick därefter i författning om att få det ovanliga fyndet räddat. I själva lerbanken klädde man in båtfragmenten och den närmast liggande leran i ett träfodral, och så forslades det hela till Göteborgs museum, där det nu i källaren håller på att undergå vidare behandling.

Det kan naturligtvis hända att barkbåtar förekommit även på andra håll i Europa under forntiden — från Sydamerikas primitiva folk känner man farkoster av detta slag — men i varje fall har dr Niklasson inte reda på att man tidigare skulle ha träffat på något liknande på denna sidan At-

lantén. För resten har turen spelat in rätt betydligt beträffande detta fynd. Om inte regnet kommit medan arbetet vid brobygget låg nere, hade spådnarna förmodligen skurit genom det lösa barkskrövet, och detta skulle i småbitar skyfflats undan utan att något särskilt märkts. Om inte prof. von Post varit i närheten skulle kan-

ske fyndet förfarits trots att regnet lade det i dagen. Och om det inte slumpat sig så att bron vid Byslätt behövt byggas skulle hela schaktningen aldrig blivit av och båten alltför jämt legat där den legat i många århundraden och kanske årtusenden!

Men nu är den i stället i musealkällaren. Det första man gjorde var, berättar dr Niklasson, att dela upp lerklumpen som den vilade på i tre bitar, två större och en mindre. Så kläddes leran in i zink, och hela fyndet preparerades med glycerin för att driva ut fuktigheten ur det. Om man utan anlitande av detta bindemedel låtit det hela torka, skulle resultatet bara blivit som fin sand, men nu hoppas man kunna bevara det underliga fyndet. När det väl blir torrt, vilket tar månader ännu, komma de tre bitarna att fogas ihop igen. Utom de två spanten finns det järnspik genom skrovet på sina ställen, och invid det ena av de bevarade spanten sitter ett litet stycke läder, som antyder att hela båten möjligen kan ha varit klädd med läder invändigt, som i så fall troligen skurits bort, då skrovet lämnades åt